

Arquitectura de
Ludwig Mies van der Rohe i Lilly Reich
a l'Exposició Internacional
de Barcelona de 1929

09.18
Olga Felip Ordis

2.4 Palau d'Art Tèxtil

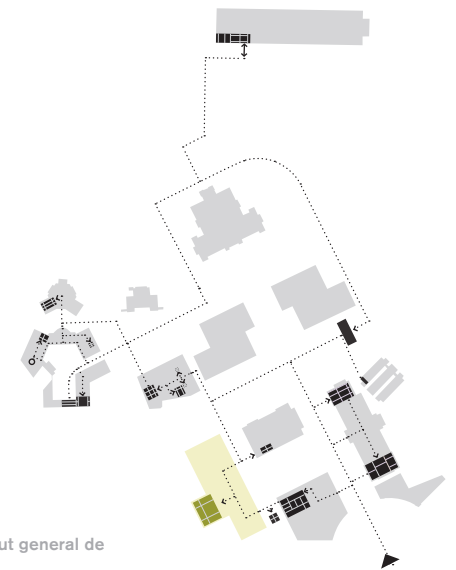

01 | Palau d'Art Tèxtil

Obra dels arquitectes Joan Roig i Emili Canosa

Arxiu Nacional de Catalunya, ANC

Josep Brangulí

02 | Plànol del recorregut general de la Secció Alemanya.

Dibuix de l'autora

2.4.1 El Palau

Obra d'Emili Canosa i Joan Roig l'any 1927 amb una superfície total de 20.000m² es situa a la Plaça de l'Univers presidint l'eix de simetria del buit des de l'accés principal.

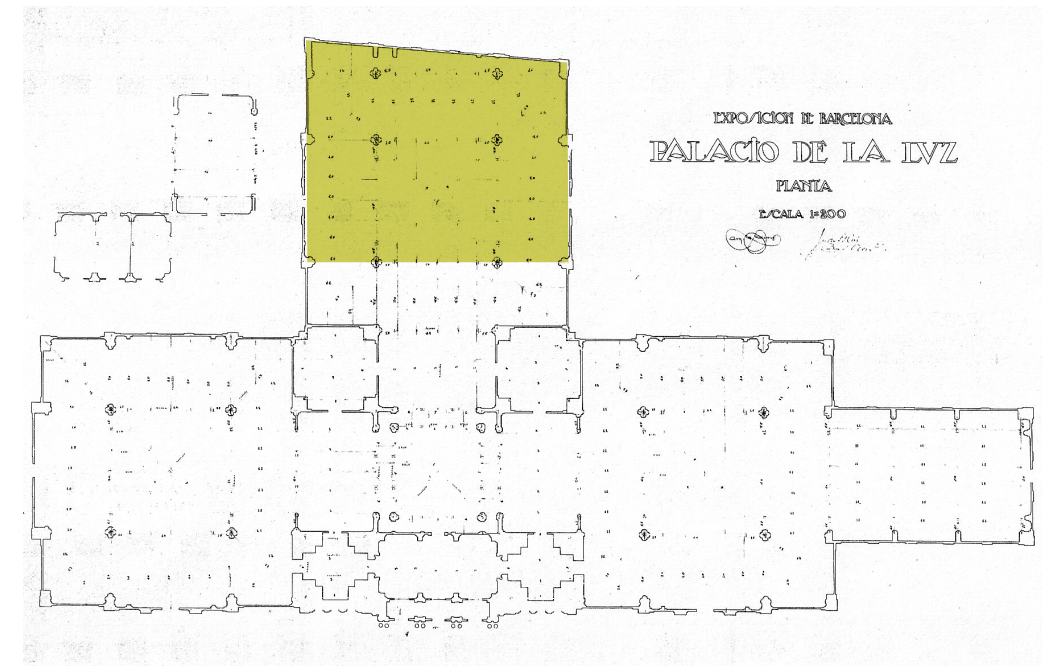
L'edifici compta amb un ampli vestibul i un espai central coronat amb una cúpula de vidre i dues escalinates que ascendeixen cap a un nivell superior.

La clara composició *beux arts* de la planta permet distribuir el Palau en tres sales: dues laterals i una al fons.

El Palau rep diferents nominacions abans d'arribar a conèixer-se com a 'Palau de l'Art Tèxtil', 'Palacio de la Luz' o 'Palacio del Vestido' són dos dels títols dels què es tenen referència.

Durant l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929, en el Palau de l'Art Tèxtil s'hi troben tot tipus de mostres referents a materials i procediments de filatura i teixits, de llana fins a seda; productes de brodat i maquinària destinada a la indústria tèxtil.

Els països que tenen mostra al Palau durant l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929 són: Alemanya, Àustria, Espanya, França, Itàlia i Suïssa.

01 | Palau d'Art Tèxtil

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya,
AHCOAC

2.4.2 Espais d'exposició

El Palau de l'Art Tèxtil, seguint el recorregut general de la Secció Alemanya, és el quart en visitar-se després del Pavelló de l'Energia i s'hi accedeix creuant la Plaça de l'Univers.

La mostra Alemanya es col·loca al fons del palau, dins d'una sala frontal respecte el vestibul. Entrada i sortida comparteixen el mateix accés i és el mateix recorregut el que guia al visitant cap a la següent exposició.

A la carta del 3 de Juliol de 1928 el President del Comitè Executiu de l'Exposició Internacional de Barcelona comunica al Dr. E. W. Maiwald, membre de l'Oficina d'Exposicions i Fires, que es reserven 3.000 m² del Palau d'Art Tèxtil per a la Secció Alemanya.

En el Conveni del 26 de Setembre de 1928 el Comitè Executiu de l'Exposició Internacional de Barcelona confirma l'assignació durant 15 dies mentre s'espera l'última decisió sobre la superfície final necessària.

01 | Palau d'Art Tèxtil

*Catàleg Oficial de la Secció Alemanya
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, AHCB*

02 | Palau d'Art Tèxtil

*Esquema d'ubicació de les zones d'exposició
Dibuix de l'autora*

03 | Palau d'Art Tèxtil

*Recomposició a partir dels plànols
del Catàleg Oficial de la Secció Alemanya
Dibuix de l'autora*

04 | Palau d'Art Tèxtil

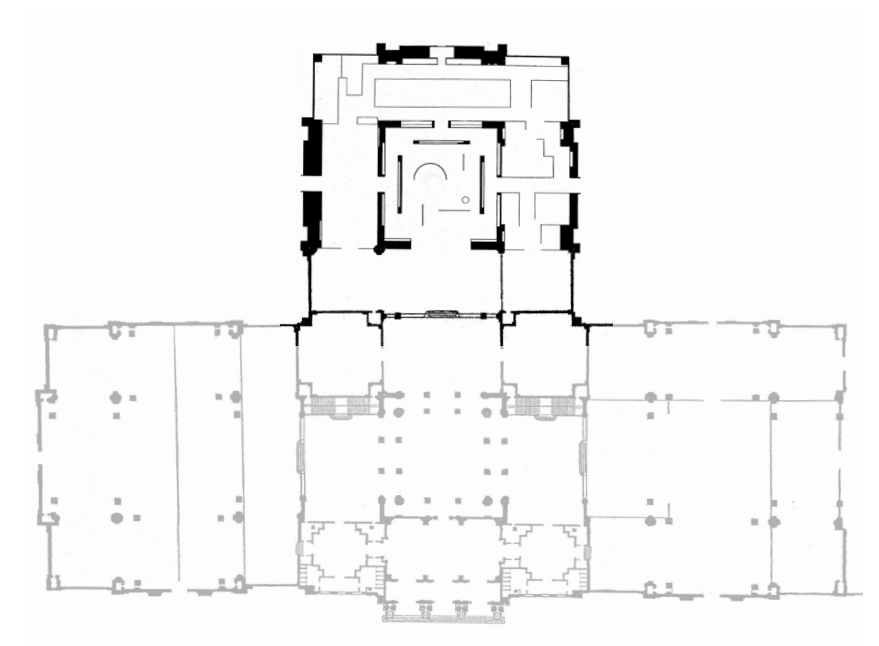
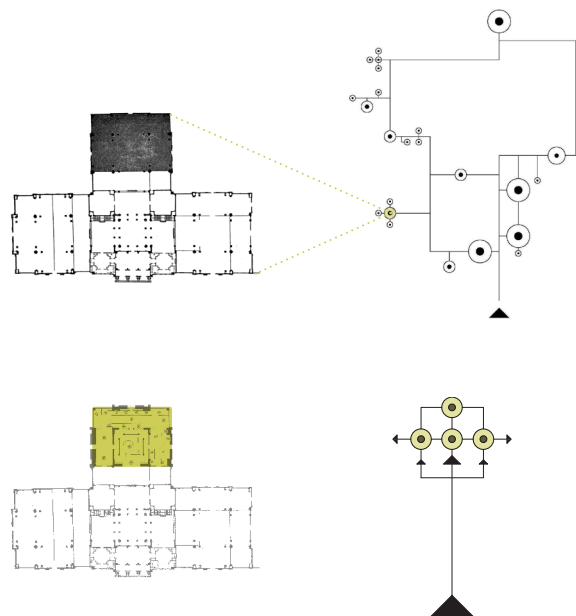
*Esquema de circulació dins el Palau
Dibuix de l'autora*

A la reunió del 22 de Novembre es decideix que la mostra tèxtil inclourà la maquinària d'aquest sector i que s'ocuparan els 3.000m² citats al conveni anterior deixant oberta la possibilitat d'ampliar la superfície a 3.450m² si els comissaris d'Itàlia i Suïssa ho permeten.

Finalment la superfície destinada a l'exposició d'Art Tèxtil per a la secció Alemanya és de 3.000m² i s'allotja a la Sala B.

01 | Palau d'Art Tèxtil

*Recomposició a partir dels plànols
del Catàleg Oficial de la Secció Alemanya
Collage de l'autora*

2.4.3 Exposicions

La Secció Alemanya al Palau d'Art Tèxtil, amb un total de 3.000m² i situada a la Sala B del Palau, consta de tres temàtiques repartides en un sol espai: Exposició de la Seda, Exposició de Maquinària Tèxtil i Exposició de Brodat

T | Exposició Tèxtil

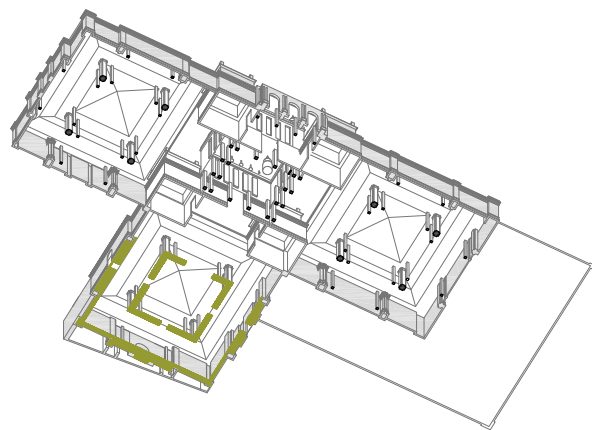
L'exposició de la Seda 'Deutsche Seide' ocupa l'espai central de la Sala i és la primera en ser visita.

L'Exposició de Maquinària i la de Brodats en canvi, ocupen els espais perimetrals de la Sala.

No es determina un ordre clar de visita.

La mostra permet accedir indiferentment a una zona o l'altra.

En tot cas, es detecten com a mínim tres ocasions en què el visitant té l'opció d'endinsar-se a l'espai central des del perímetre i entrar en escena i/o viceversa.

01 | Palau d'Art Tèxtil

Vista axonòmetrica zenital del Palau

Dibuix de l'autora

T.
Tèxtil

T.01 — Material d'exposició

T.02 — Documents d'arxiu

— *Imatges*

— *Plànols*

T.03 — Sistema

T.04 — Tècnica

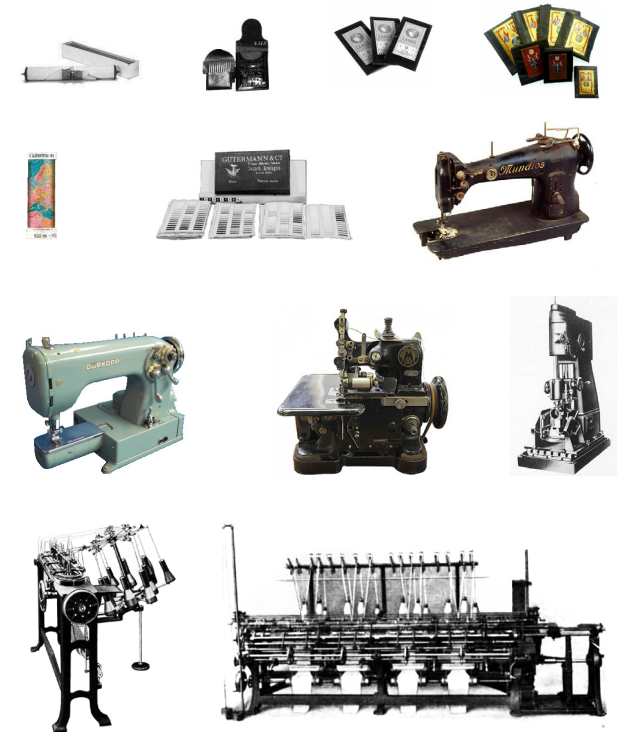
T.01 Material d'exposició

Dels tres sectors que formen l'exposició, els teixits i les sedes prenen el major protagonisme. La 'Seda Alemanya' queda promoguda conjuntament per un grup de cinc empreses o associacions del sector. De Krefeld hi participen el Verein Deutscher Seidenwebereien i la Verband Deutscher Samt und Plüschfabriken. També AGFA de I.G. Farben, I.P. Bemberg A.G. i el Vereinigte Glanzstoff-Fabriken A.G.

L'exposició de Brodats i Tapisseria, mostra majoritàriament peces de roba sense manipular per la realització de tapissos varis. S'hi troba també una gran varietat d'encaixos i brodats teixits a màquina, a mà o amb altres tècniques com el 'bolillo'. En aquesta mostra, a part d'empreses com Pausa A.G o petits particulars com Frau Margret Klaiber-Gminder, també hi participa la Bauhaus Dessau, la qual exposa teixits per a cortinatges, cobertes per a divans i teixits per a tapissar parets.

Finalment, al fons de la sala es col·loca la l'Exposició de Maquinària amb mostres de format més gran. S'hi mostra una gran varietat de màquines de cosir, telers i màquines tricotoses, màquines per a l'assecatge, etc.

Altres objectes i accessoris de tamany més petit com agulles, fusos, fundes o bobines són acollits per les vitrines adossades al perímetre. L'empresa C.G. Haubold A.-G. ocupa l'espai més privilegiat. Però s'hi troben altres empreses com Mundlos Aktien-Gesellschaft Nämashinenfabrik, Wirkmaschinenfabrik, Leo Lammertz, Gütermann & CO, Nämashinenfabrik i Wilhelm Geidner, Metallwarenfabrik.

01 | Fil per màquina de teixir_G.F. GROSSER

02 | 03 | 04 | Agulles de cosir_ LEO LAMMERTZ

05 | 06 | Seda per a cosir_ GÜTERMANN & CO., NÄMASHINENFABRIK

07 | Màquina de cosir_ MUNDLOS AKTIEN-GESELLSCHAFT

08 | Màquina de cosir_ DÜRKOPPWERKE A.-G. NÄMASHINENFABRIK

09 | 10 | Màquines de cosir industrials_ MAUSER-WERKE A.-G.

11 | 12 | Màquines tricotoses_G.F. GROSSER

01 | 02 | 03 | 04 | Encaixos _SPITZENKUNST L.MATTHAEI
 05 | Botó _BAUHAUS DESSAU
 06 | 07 | 08 | 09 | 10 | Teixits per tapissos _BAUHAUS DESSAU
 12 | Tapís teixit a mà _HANDWEBEREI HABLİK-LINDEMANN
 12 | 14 | Dibuixos a color per a tapissos _BAUHAUS DESSAU

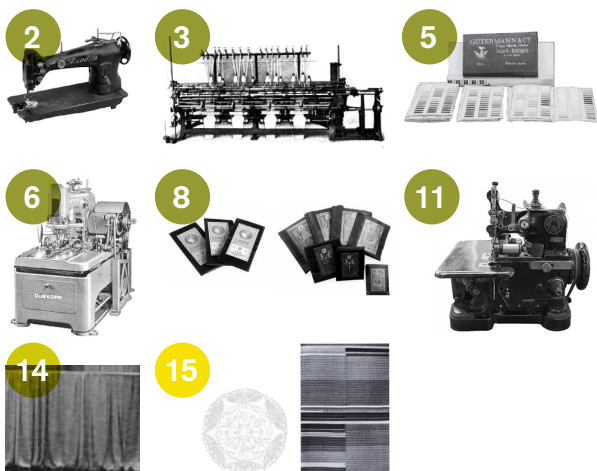

13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | Catàleg de les sederies Alemanyes per a l'Exposició de la 'Seda Alemanya' a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929_ Sederías Alemanas, Deutsche Seide: Textilpalast, Barcelona, Exposición Universal (Berlin: Selle-Eysler A.G., 1929)

Llistat d'industrials i descripció dels objectes exposats segons l'edició final del Catàleg Oficial de la Secció Alemanya.

● **Exposició de Maquinària:**

- 1. BERLIN-KARLSRUHER INDUSTRIE-WERKE AKTIENGESELLSCHAFT**
Màquina de teixir "Gabler"
- 2. MUNDLOS AKTIEN-GESELLSCHAFT, NÄMASHINENFABRIK**
Màquines per a famílies, tallers i indústries...
- 3. G.F. GROSSER**
Màquines tricotoses...
- 4. LOUIS BAHNER, STRUMPFWIRKEREI**
Mitges i mitjons
- 5. GÜTERMANN & CO., NÄMASHINENFABRIK**
Sedes per a cosir
- 6. LIMBACHER MASCHINENFABRIK BACH & WINTER**
Varietat de màquines de cosir
- 6. BIERNATZKI & CO.**
Teler "Rachel"
- 6. EMIL WIRTH, WIRKMASCHINENFABRIK**
Cadena de marxa ràpida
- 6. SEYFERT & DONNER**
Màquines tricotoses mà/motor
- 6. DÜRKOPPWERKE A.-G. NÄMASHINENFABRIK**
Màquines de cosir de banc a força motriu
- 6. G. HILSCHER, WIRKMASCHINENFABRIK**
Màquines per fabricar mitges i mitjons.
- 6. C.A. ROSCHER SÖHNE, RUNDWIRK-UND RUNDSTRICKMASCHINENFFABRIK**
Telers i màquines tricotoses
- 6. CHEMNITZER STRICKMASCHINENFABRIK A.-G.**
Màquines circulars "Jacquard"
- 7. C.G. HAUBOLD A.-G.**
Màquina ram per estricar i assecar
- 8. LEO LAMMERTZ**
Agulles de cosir

- 9. S. FRÄNKEL, TISCHZEUG-, LEINWAND- UND FROTTIERWARENFABRIK**
Tovallons i tovalloles
- 10. WILHELM GEIDNER, METALLWARENFABRIK**
Fusos, fundes i bobines
- 11. MAUSER-WERKE A.-G.**
Màquines de cosir industrials
- 12. ELITE-DIAMANTWERKE AKTIENGESELLSCHAFT**
Màquines de cosir mà/motor
- 13. ERICH BARTH**
Màquines circulars automàtiques

● **Exposició de la Seda:**

- 14. BOTIGUES DE SEDA ALEMANYES**
Instal·lació especial de gèneres de punt

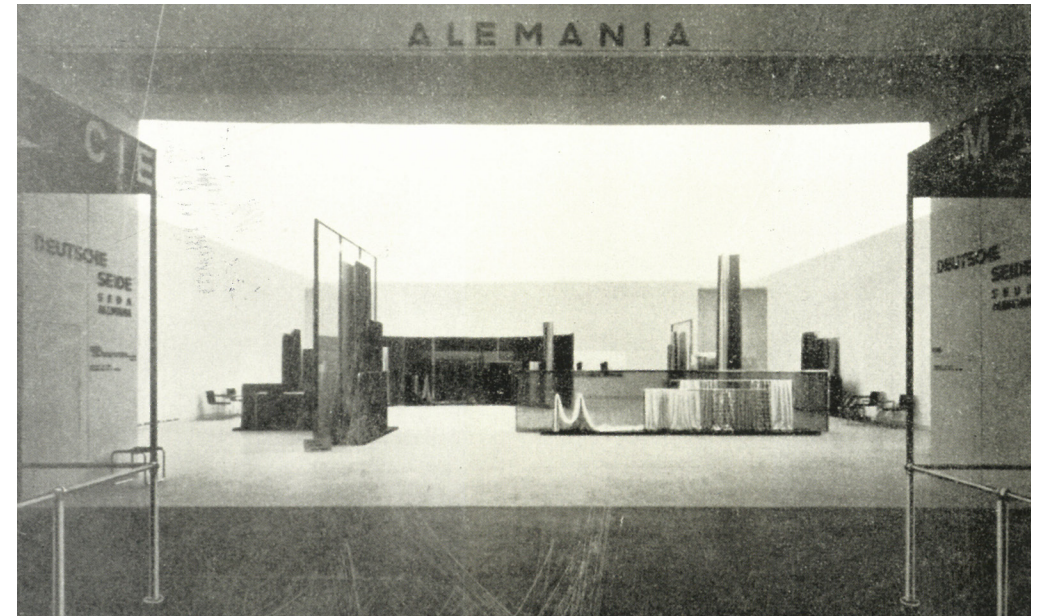
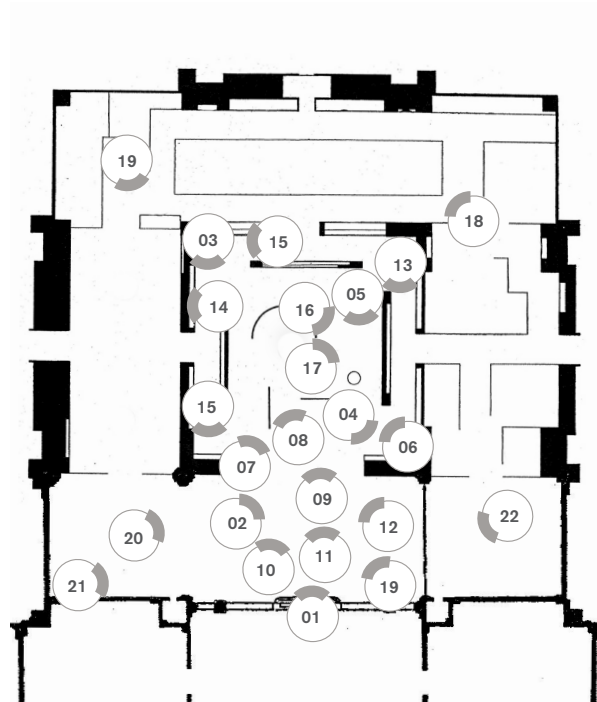
● **Exposició de Brodats:**

- 15. HANDWEBEREI HABLIK-LINDEMANN**
Teles teixides a mà
- 15. BAUHAUS DESSAU**
Teixits per cortines i tapissos
- 15. DEUTSCHE TEXTILE KUNST DETEKTU, RUDOLF HEIMANN**
Tapissos i catifes
- 15. MECHANISCHE WEBEREI PAUSA A.G.**
Teles de decoració i teixits
- 15. DEUTSCHE WERKSTÄTTEN TEXTILGESELLSCHAFT G.B.H**
Teles estampades
- 15. STAATLICHE HOCHSCHULE FÜR HANDWERK UND BAUKUNST**
Teixits manuals de cotó per cortines, coixins i mobles

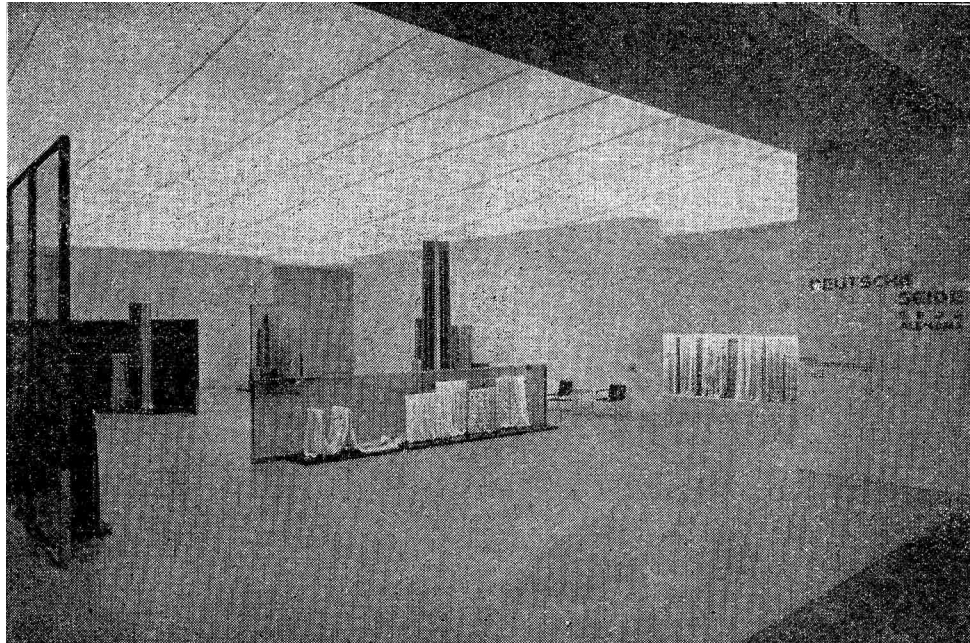
- 15. SPITZENWERKSTÄTTE, ELFRIEDE FREIIN VON HÜGEL**
Encaixos de 'bolillos'
- 15. FORKELSCHKE ARBEITSGEMEINSCHAFT**
Encaixos artificials a màquina
- 15. STAATLICHE KUNSTSCHULE FÜR TEXTILINDUSTRIE**
Encaixos fets a màquina
- 15. SPITZENKUNST L.MATTHAEI**
Encaixos a 'bolillos' segons dissenys originals
- 15. FRAU MARGRET KLAIBER-GMINDER**
Encaixos a 'bolillos'
- 15. SPITZENKLÖPPELSCHULE TIEFENBACH**
Encaixos
- 15. SPITZENKLÖPPELSCHULE STADLERN**
Encaixos
- 15. SPITZENKLÖPPELSCHULE SCHÖNSEE**
Encaixos
- 15. SPITZENKLÖPPELSCHULE NORDHALBEN**
Encaixos
- 15. SPITZENKLÖPPELSCHULE ABENBERG**
Encaixos
- 16. NIEHUES & DÜTTING, BAUMWOLLSPINNEREI, WEBEREI, FÄRBEREI, BLEICHEREI**
Teixits de cotó multicolors

T.02
Documents
d'arxiu

Imatges

01 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Berliner Bildf Bericht, Sasha Stone

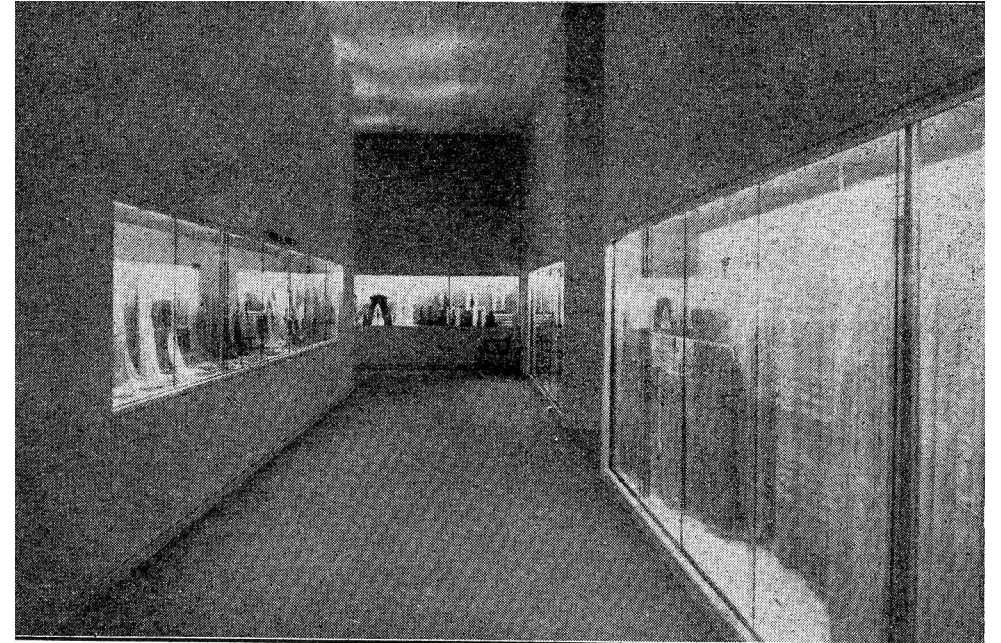

02 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, AHCOAC

Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona | N.34

03 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, AHCOAC

Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona | N.34

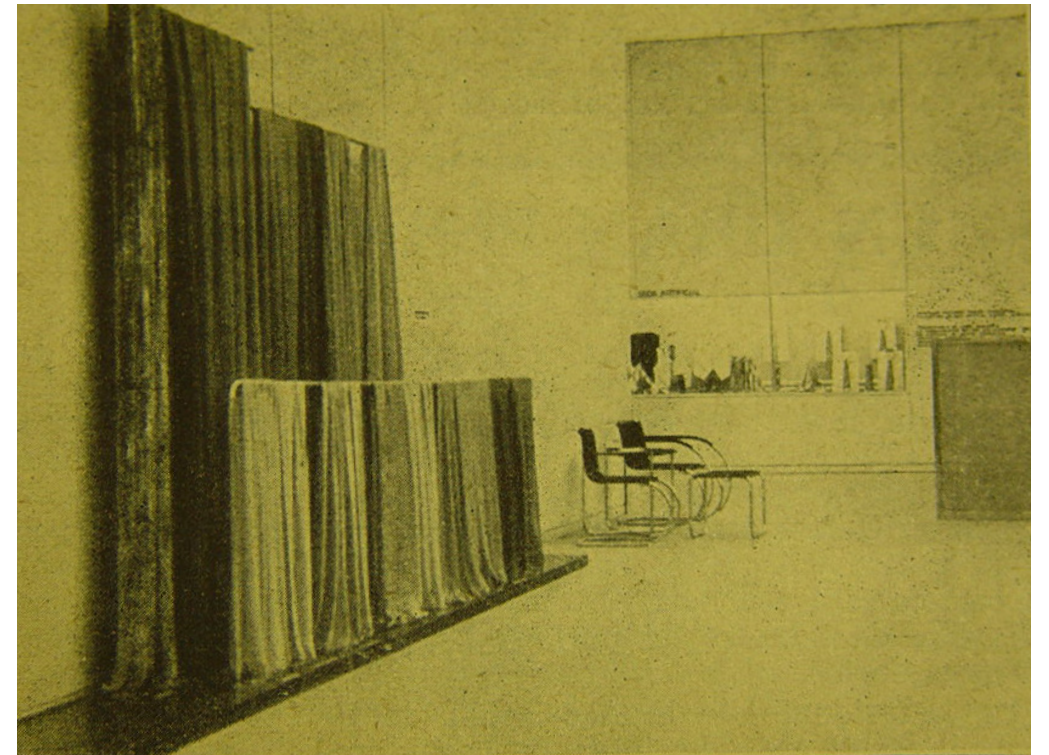

04 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu General de Fira de Barcelona, AGFB

Berliner Tagleblatt

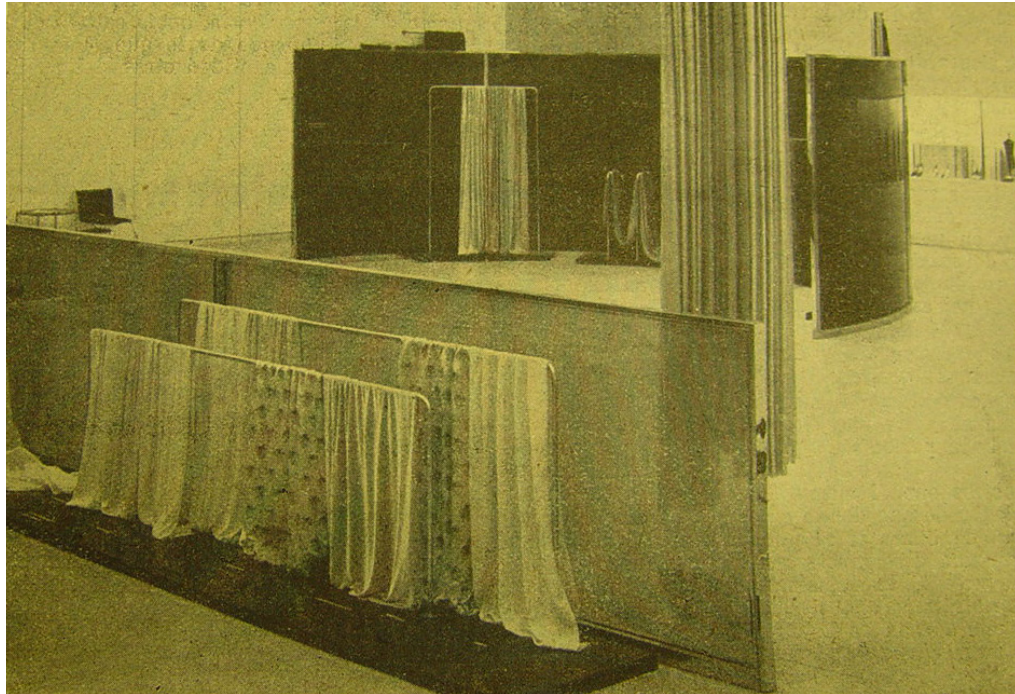

05 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu General de Fira de Barcelona, AGFB

Berliner Tagleblatt

06 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu General de Fira de Barcelona, AGFB

Berliner Taglebbat

07 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu Bauhaus

08 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Museum of Modern Art, MoMA

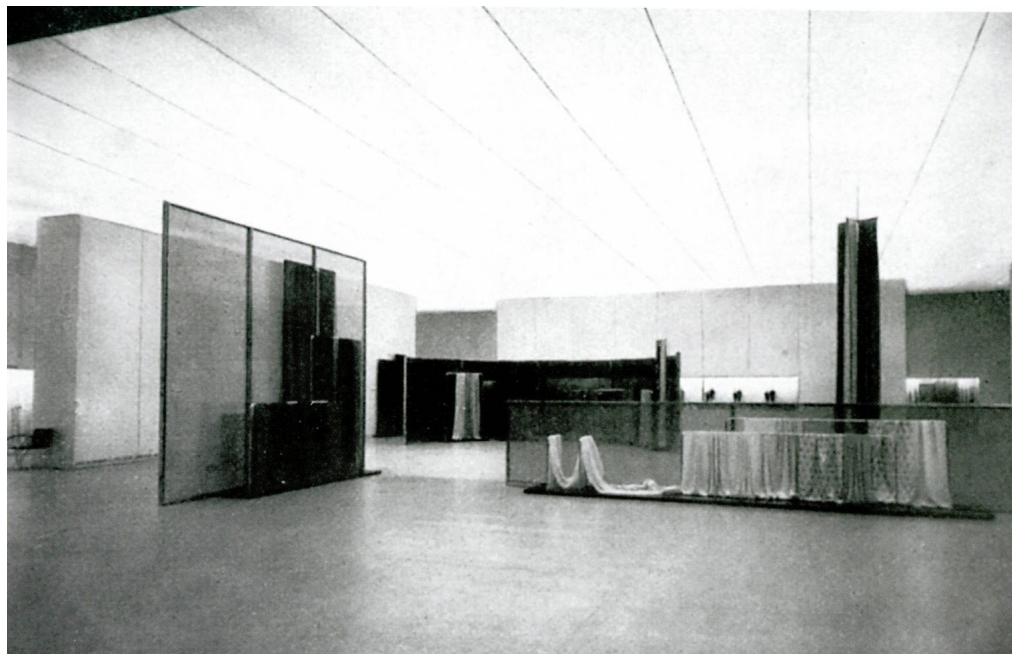
09 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Museum of Modern Art, MoMA

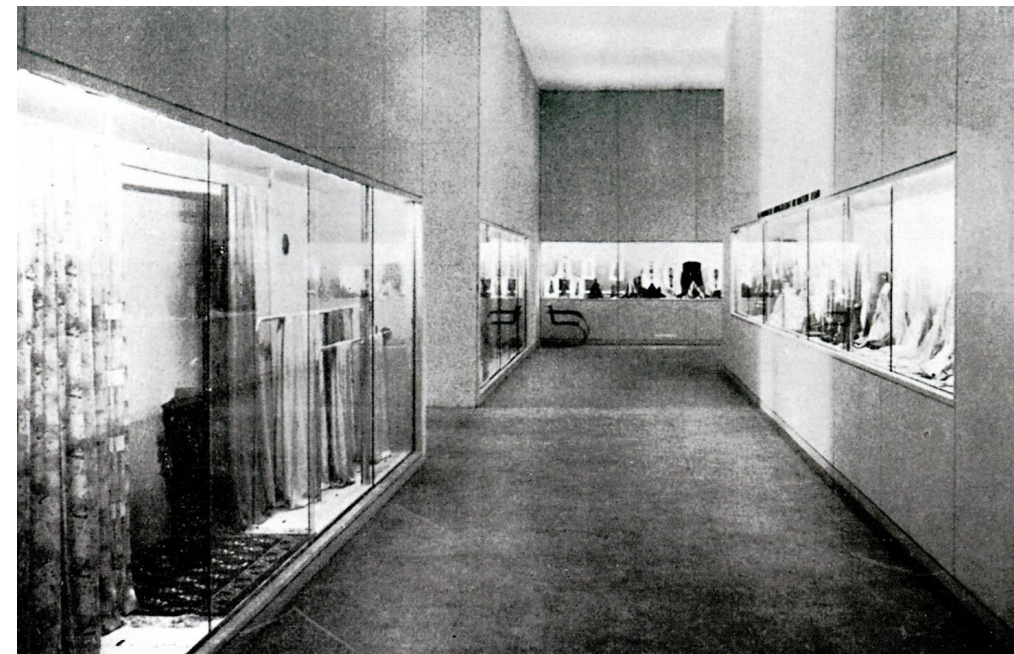
10 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
*Berlinische Galerie Landesmuseum
für Moderne Kunst Archive*

11 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Berliner Bildf Bericht. Sasha Stone

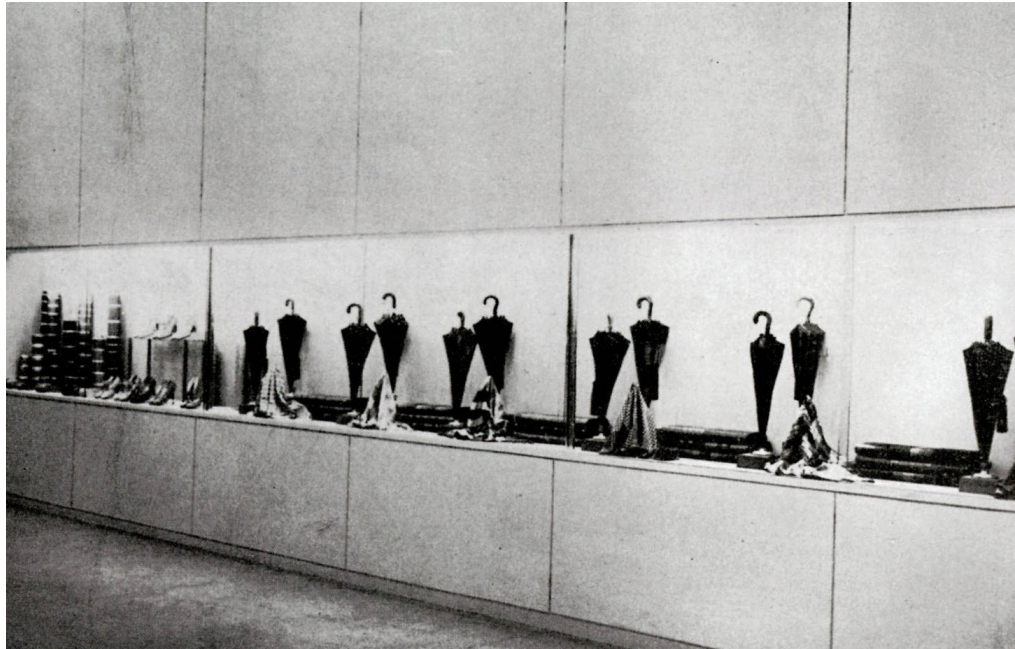

12 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Berliner Bildf Bericht, Sasha Stone

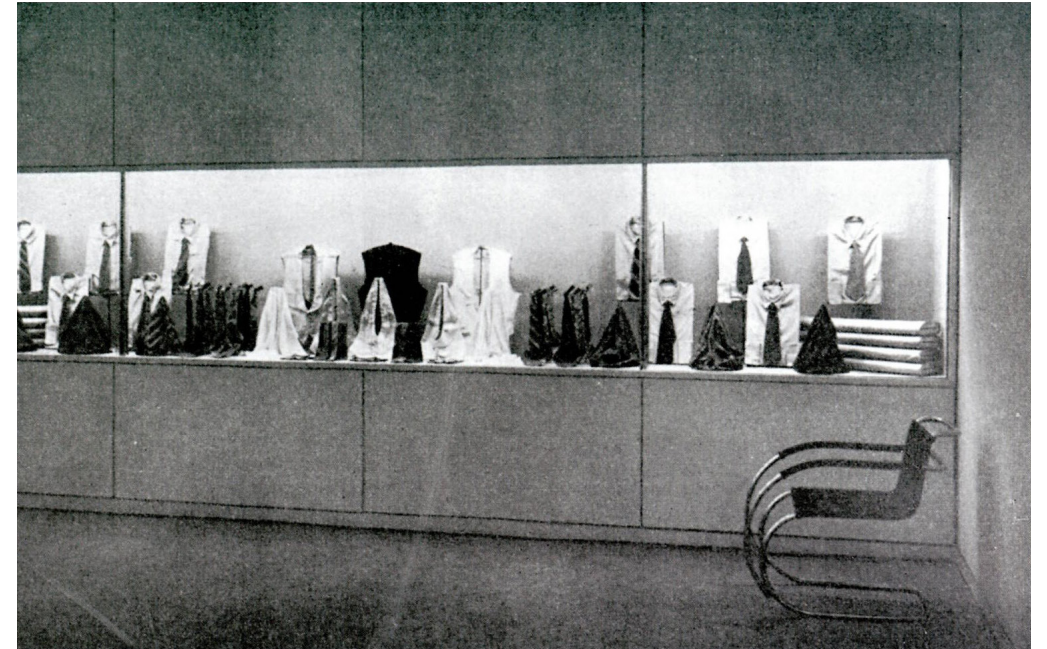

13 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Berliner Bildf Bericht, Sasha Stone

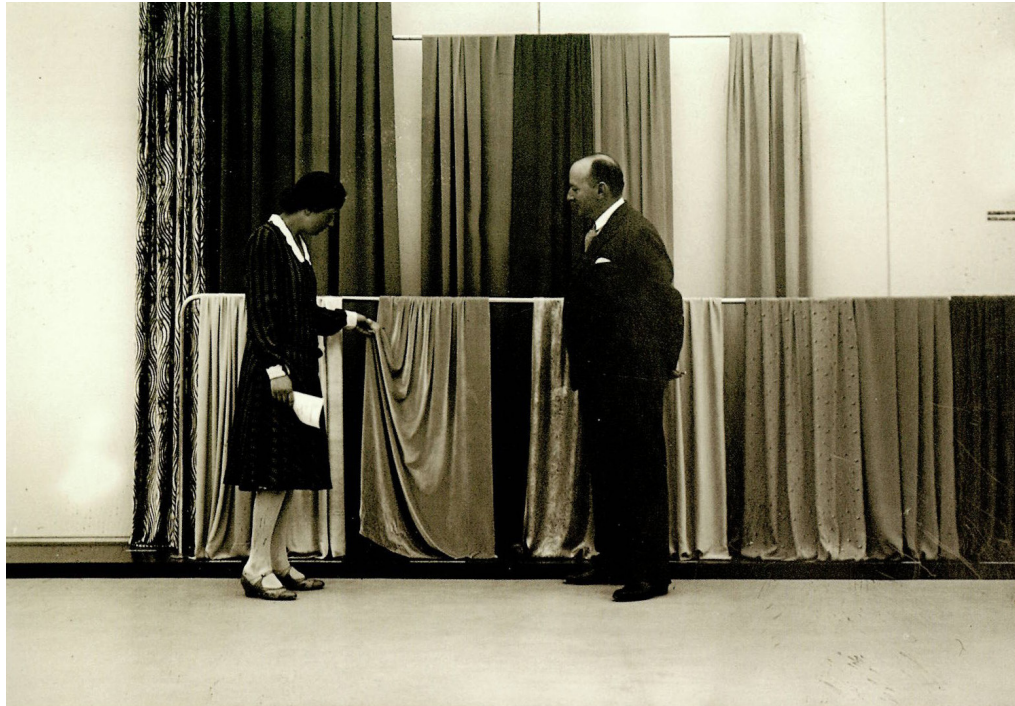

14 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Berliner Bildf Bericht. Sasha Stone

15 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Berliner Bildf Bericht. Sasha Stone

16 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Berliner Bildf Bericht. Sasha Stone

17 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Berliner Bildf Bericht. Sasha Stone

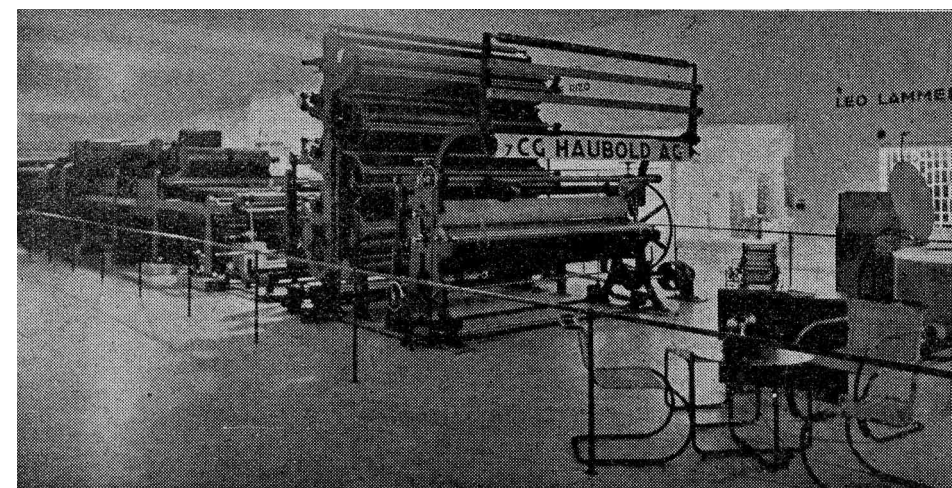

18 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu Nacional de Catalunya, ANC

J.M Sagarra

19 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, AHCOAC

Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona | N.34

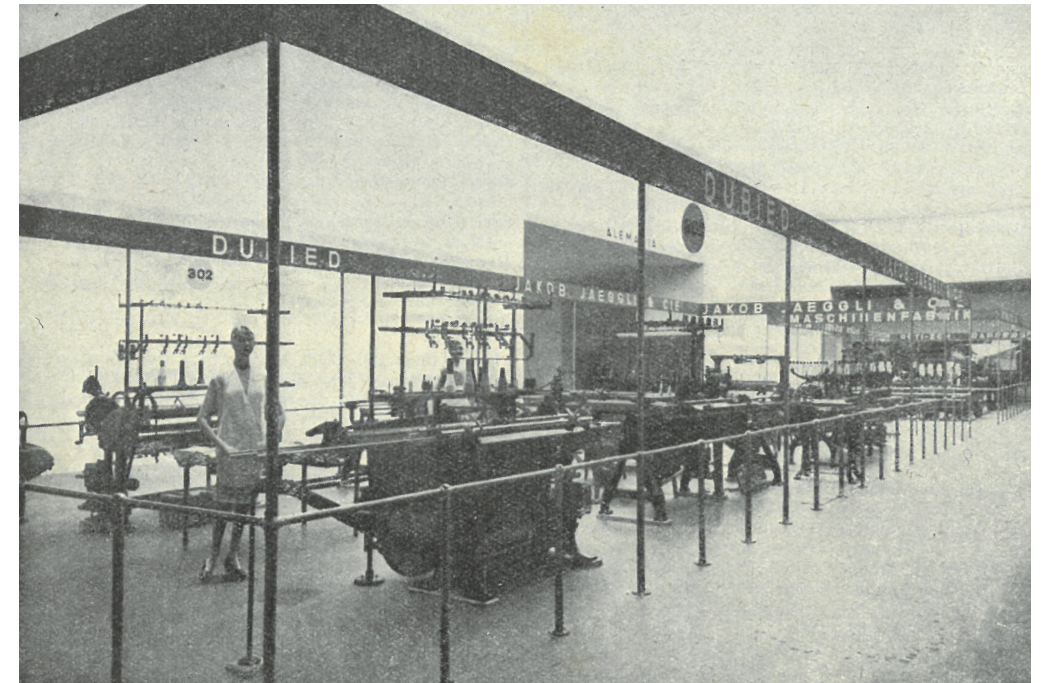

19 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Las exposiciones de 1929 1. Sevilla y la Exposición Iberoamericana. [DVD]. Filmoteca Española. Junta de Andalucía. Sevilla (2009)

(veure l'entrada a l'Exposició de Teixits de la Secció Alemanya des de la Secció Suïssa a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929)

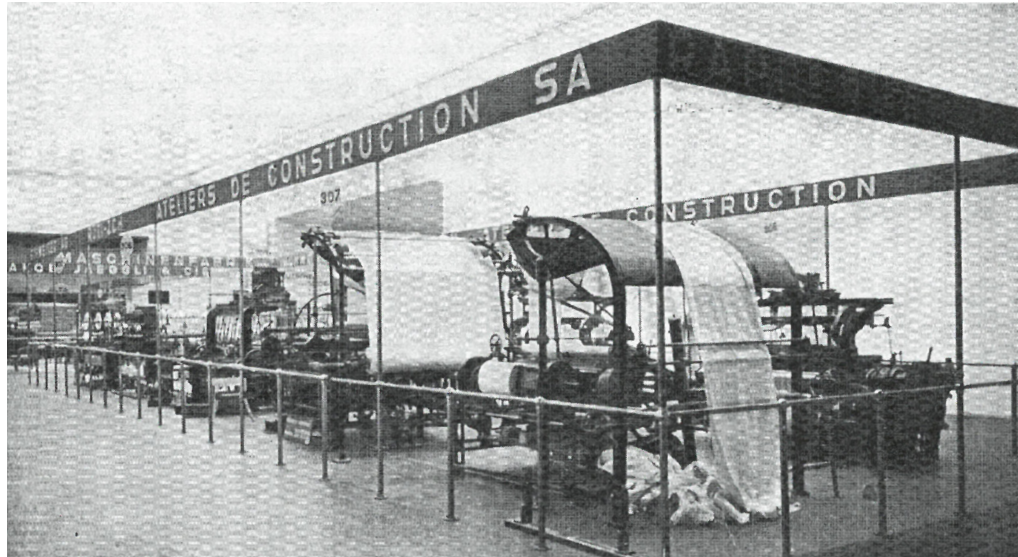
21 | Exposició Tèxtil

Palau d'Art Tèxtil

Catàleg Oficial de l'Exposició

Internacional de Barcelona 1929

(veure l'entrada a l'Exposició de Teixits de la Secció Alemanya des de la Secció Suïssa a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929)

22 | Exposició Tèxtil

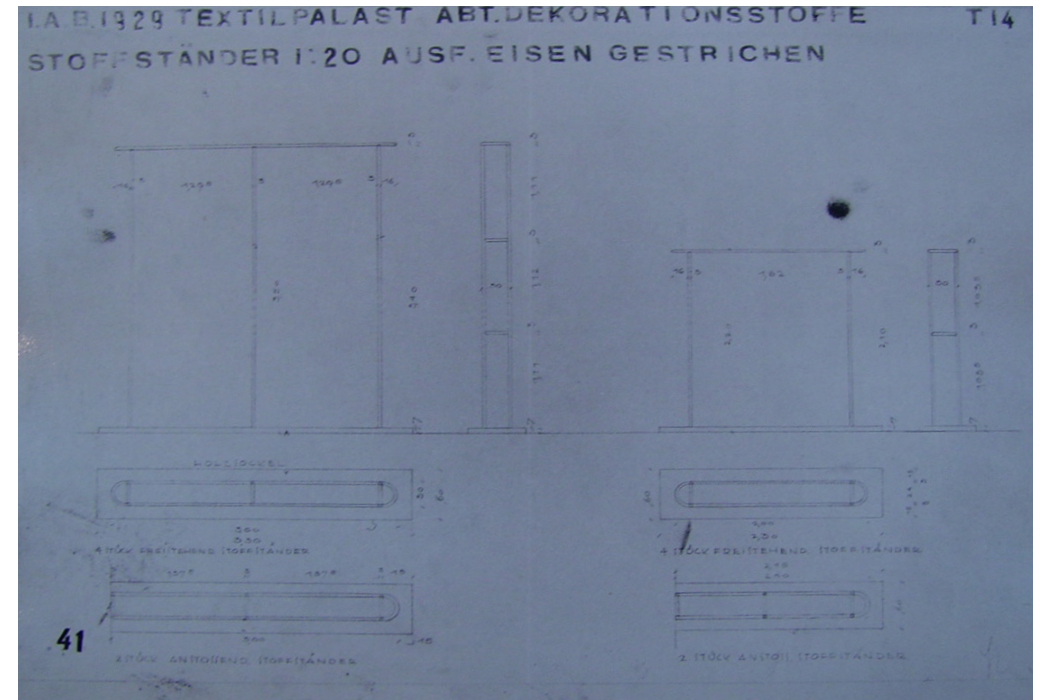
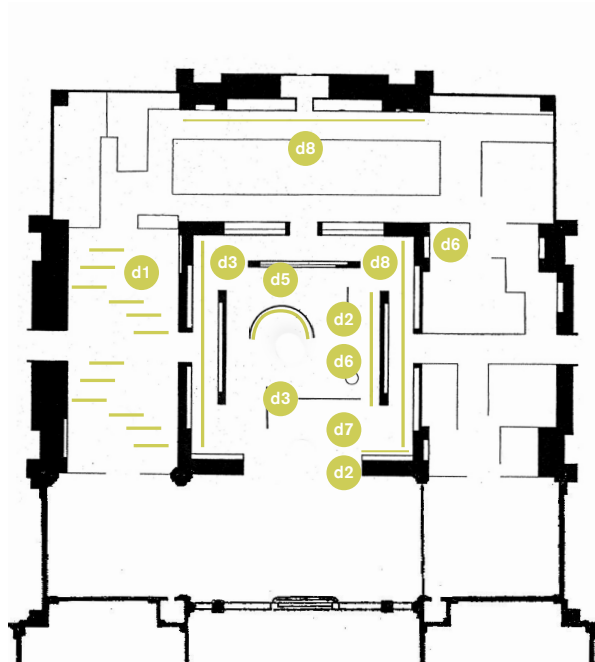
Palau d'Art Tèxtil

Font Desconeguda

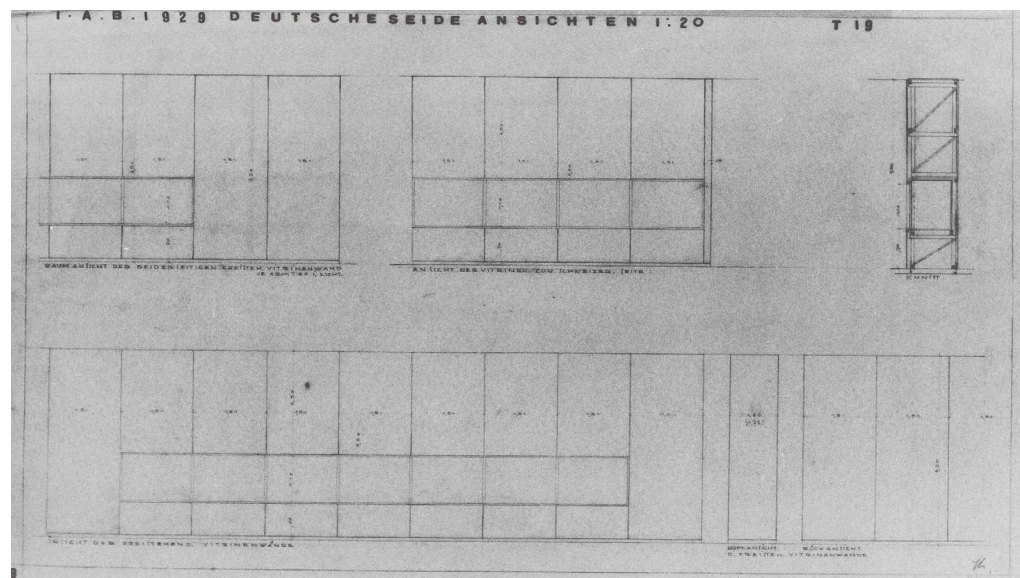
(veure l'entrada a l'Exposició de Teixits de la Secció Alemanya des de la Secció Suïssa a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929)

T.02
Documents
d'arxiu

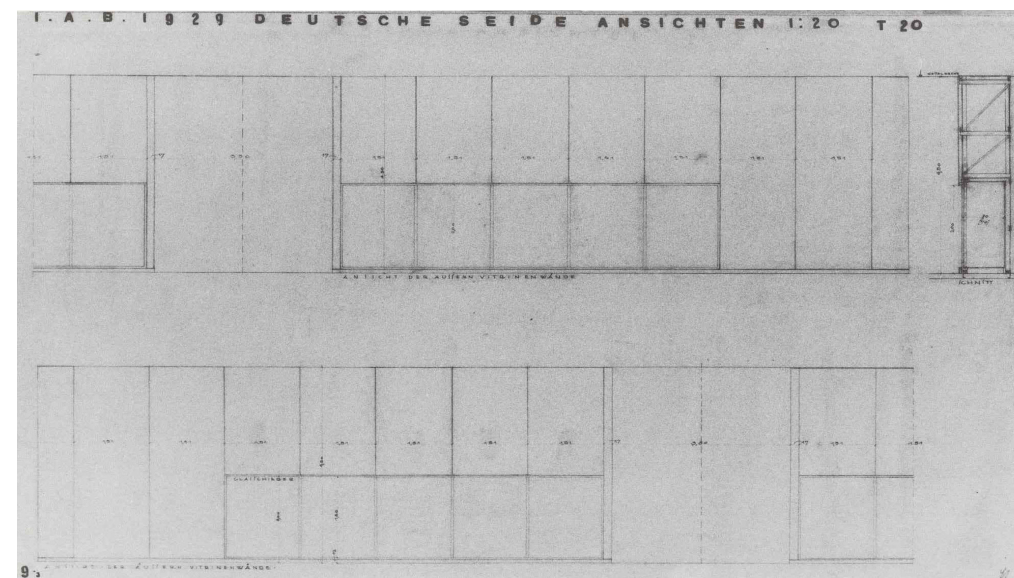
Plànols

01 | Exposició Tèxtil
Palau d'Art Tèxtil
Museum of Modern Art, MoMa

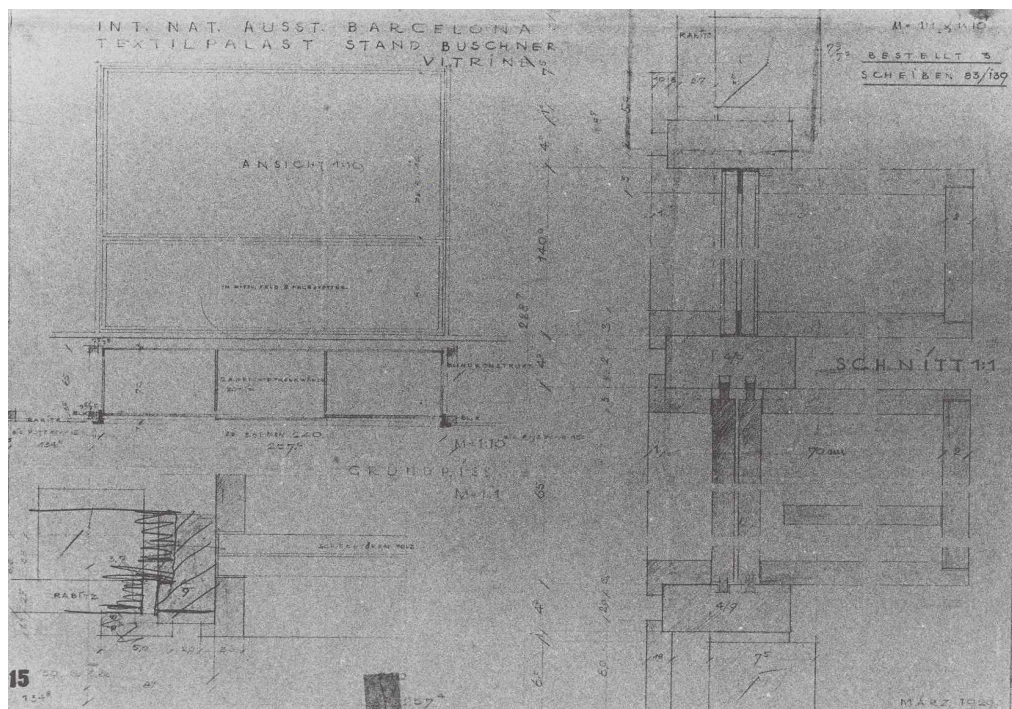
02 | Exposició Tèxtil
 Palau d'Art Tèxtil
 Museum of Modern Art, MoMa

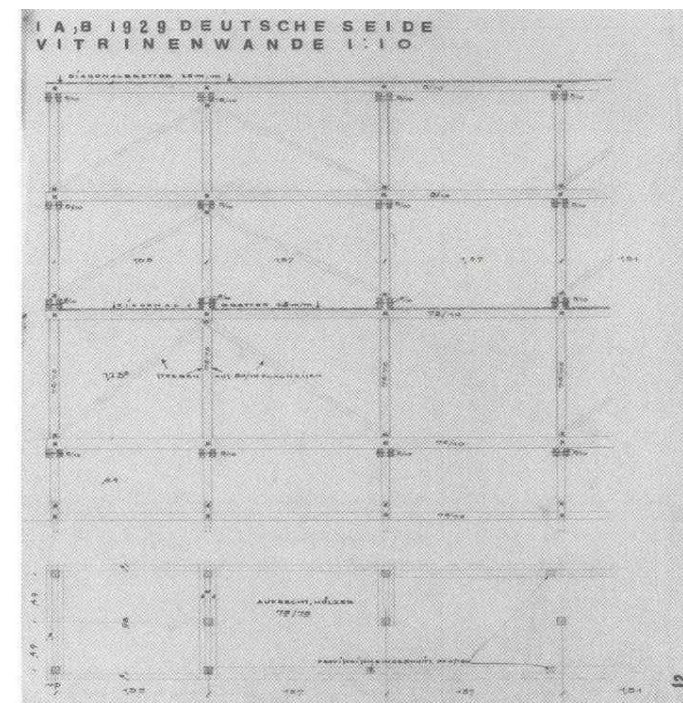
03 | Exposició Tèxtil
 Palau d'Art Tèxtil
 Museum of Modern Art, MoMa

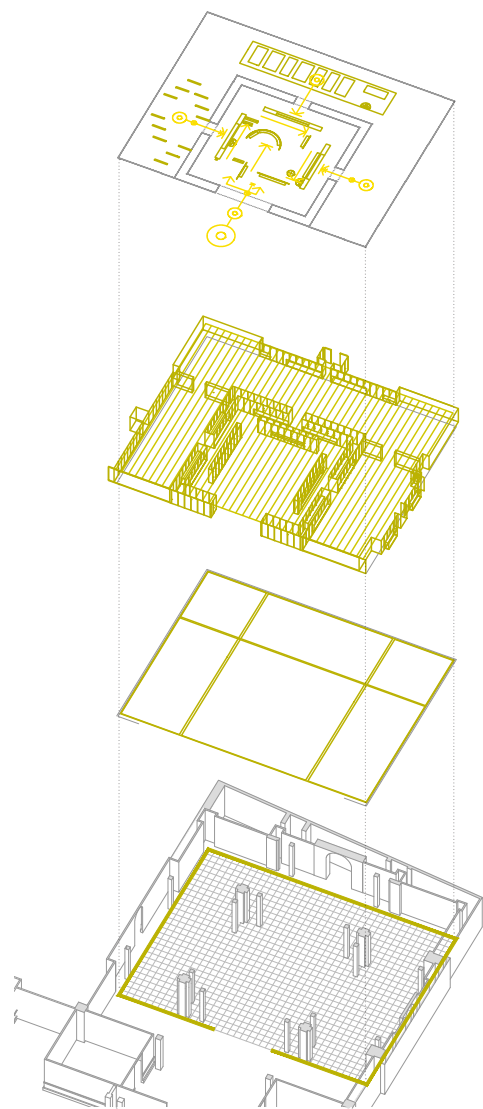
06 | Exposició Tèxtil
 Palau d'Art Tèxtil
 Museum of Modern Art, MoMa

07 | Exposició Tèxtil
 Palau d'Art Tèxtil
 Museum of Modern Art, MoMa

T.03 Sistema

Per aquesta sala s'utilitza el mètode en tres temps com a procés de projecte ja que el material exposat és de petit format i manufacturat (veure cap. 1.2 p.48). La utilització d'aquest mètode permet connectar les diferents exposicions i obtenir un resultat unitari. Una sèrie de cinc diagrames ho il·lustren.

Primer temps

1a. S'utilitzen dues tercers parts de la sala. Es defineix un espai rectangular de 58,95 x 45,35m i dins d'aquest es defineix un nou espai quadrat de 28 x 28m que integra els elements estructurals del Palau i acull l'esperada Exposició de 'La Seda Alemanya'. Es sobreposa un paviment de linòleum sobre el paviment original i s'acota l'alçada de l'espai a 10m amb un fals sostre tèxtil.

Segon temps

2a. Una retícula de 3x2 estructura la planta i el moviment. L'espai esdevé un deambulatori tancat en si mateix. Degut a la posició de la sala vers el recorregut general es configura una exposició circular i per tant l'accés i la sortida coincideixen.

01 | Exposició Tèxtil

Vista axonòmica en tres temps
Dibuix de l'autora

2b. L'accés principal es produeix frontalment. El visitant percep des de l'entrada un espai de caràcter escènic preservat del perímetre i els accessos secundaris.

Tercer temps

3a | 3b.

Vitrines adossades defineixen el perímetre de la sala. El visitant avança a través d'una seqüència de teixits sobre suports fins arribar al fons de la sala on es troba la maquinària de gran format. A l'interior de l'espai central, el moviment es reté i s'articula constantment a partir d'estands de mitja altura on el mostruari tèxtil queda penjat.

02 | Exposició Tèxtil

Descripció de les plantes i diagrames:

1a. Primer temps

Planta de l'espai previ indicant com es defineix el nou espai d'exposició.

2a. Segon temps

Diagrama de la retícula

2b. Segon temps

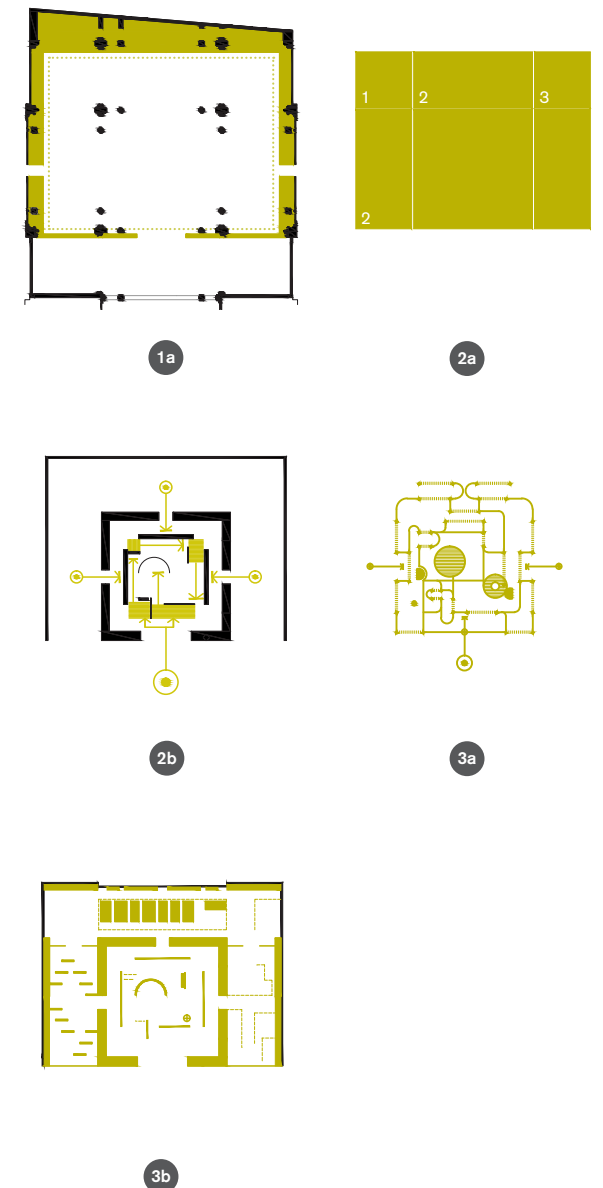
Planta del nou espai d'exposició configurant els accessos segons la retícula.

3a. Tercer temps

Diagrama de recorreguts i fites

3b. Tercer temps

Planta del resultat final indicant les vitrines i objectes exposats.

T.04 Tècnica

Davant d'una planta rectangular es dibuixa una retícula de 41 x 29 mòduls d'1,51m.

Es col·loca un folrat perimetral a base de panells de fusta contraxapada lacada de color blanc d'1,51m amb una separació entre ells d'1cm.

La planta quadrada de l'espai menor també segueix la mateixa retícula.

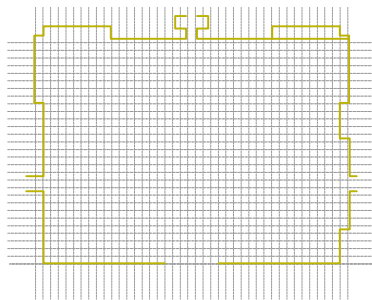
Cal esmentar que la modulació dels panells sempre mantenen la seva amplada sense tenir en compte la dimensió dels accessos. Si bé des de projecte es preveuen tres accessos per a aquesta mostra (un central i dos laterals), en el moment d'execució, i tal i com revelen les fotografies trobades, es decideix fer un únic accés central.

El paviment es cobreix amb linòleum i el fals sostre es conforma a base de veles tensades de vitrina a vitrina en el sentit longitudinal de la sala.

L'ample d'aquestes lones coincideix amb l'ample dels panells verticals.

En aquest cas, i tenint en compte la documentació fotogràfica de la què es disposa, s'utilitza el mateix fals sostre per cobrir l'espai de vestíbul d'accés, el qual forma part de la Secció Suïssa del mateix Palau. Aquesta solució permet tenir una secció contínua del detall d'encontre entre el revestiment vertical i l'horitzontal.

Com a elements de mobiliari fix es compta amb vitrines encastades per a exposar els objectes més petits i elements autoportants d'acer i vidre especialment dissenyats per penjar les teles així com cadires MR 20, MR10 i taules rodones MR140 col·locades com a constel·lacions dins l'espai.

01 | Exposició d'Art Tèxtil

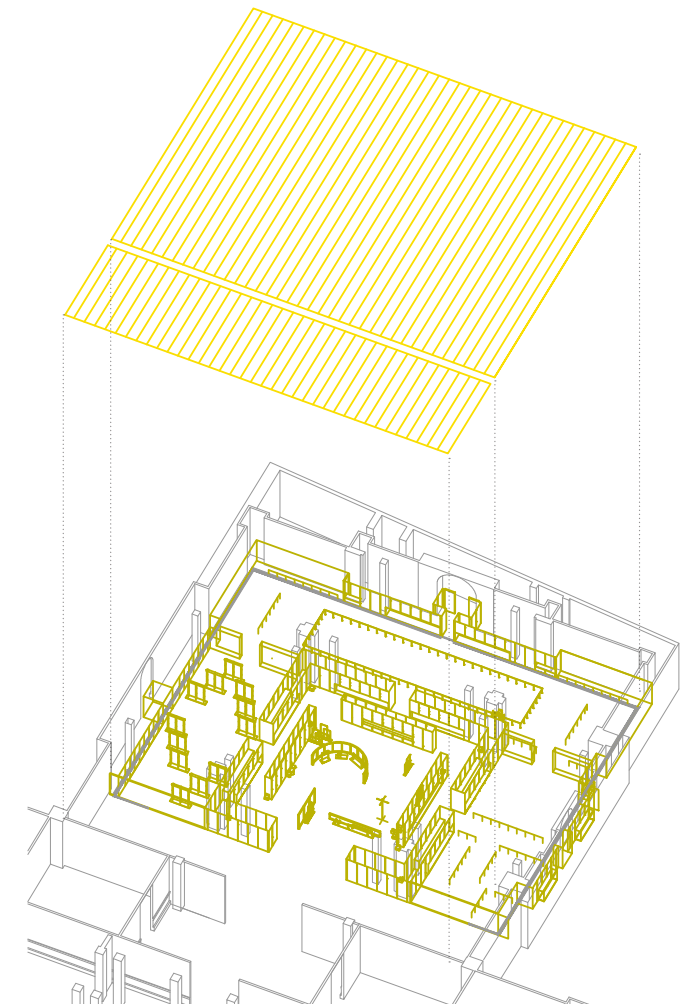
Diagrama de modulació de l'espai

Dibuix de l'autora

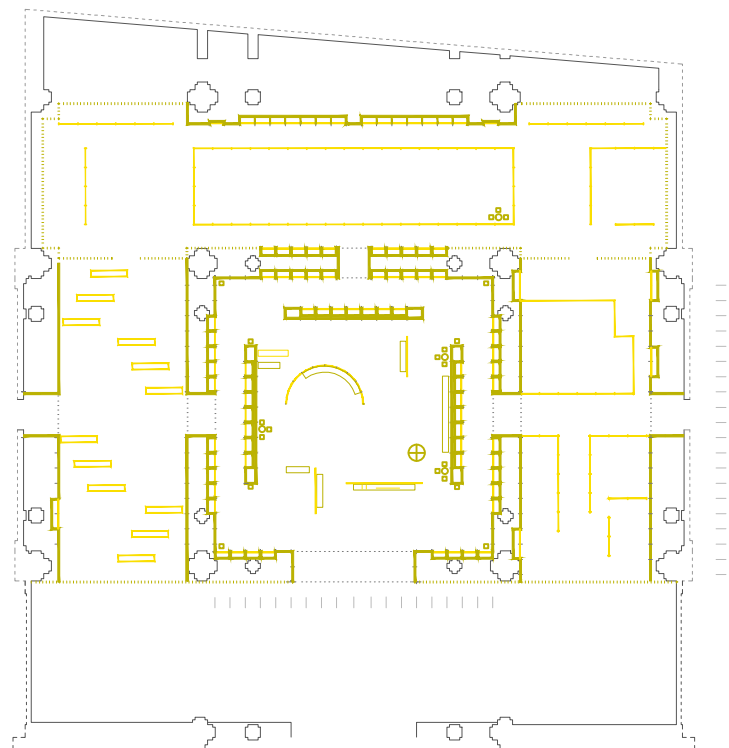
02 | Exposició d'Art Tèxtil

Vista axonomètrica de l'Exposició

Dibuix de l'autora

Planta
Escala 1:750

SISTEMA MODULAR DE FUSTA

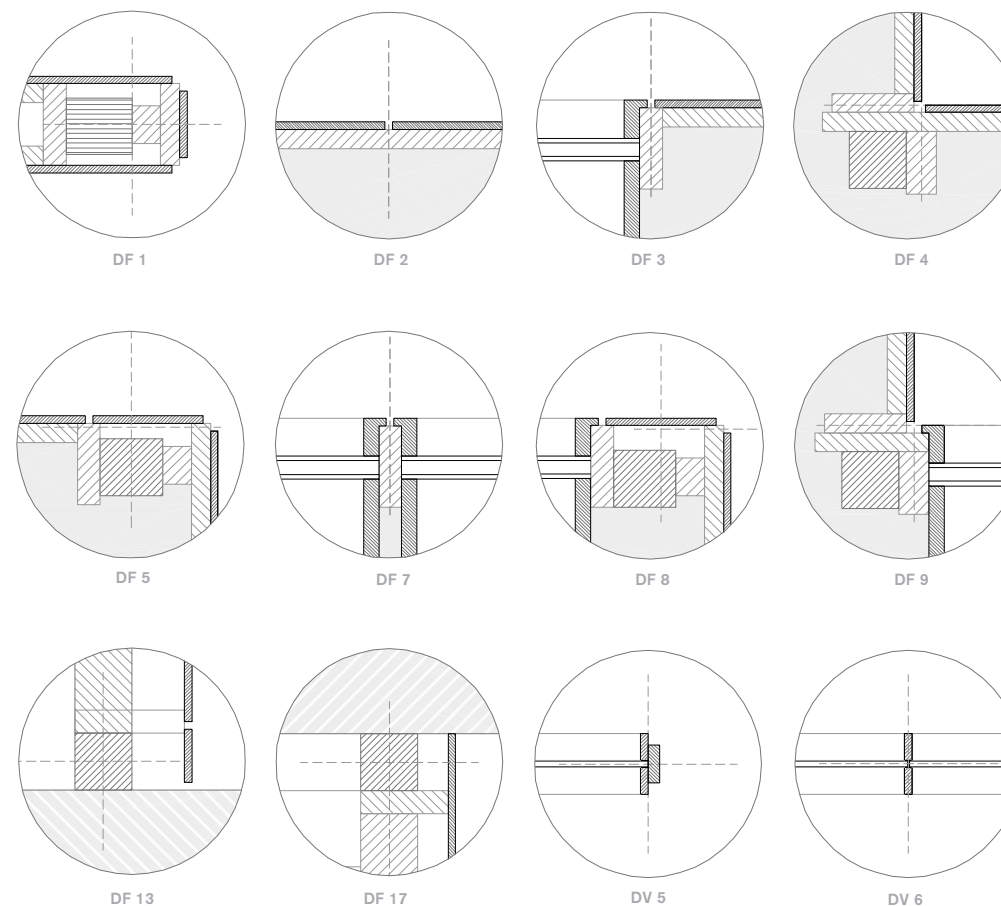
- Panell vertical de fusta pintada de blanc. Modulació de 1,5m i 1cm de separació
- Suport de fusta de material expositiu. Tarimes i prestatges
- Sistema de revestiment 'Rabitz'

MOBILIARI

- Cadires i taules de la col·lecció MR

SISTEMA MODULAR D'ACER I VIDRE

- Element autoportant d'acer i vidre
- Bastidor d'acer i vidre
- Barana d'acer cromat i secció tubular

Detalls fusta en planta escala 1:10

- DF1 | Panell autoportant
- DF2 | Detall intermig
- DF3 | Detall encontre vitrina
- DF4 | Detall cantonada còncava
- DF5 | Detall cantonada còncava amb peça de 17 cm
- DF7 | Detall entre vitrines

Detalls vitrina en cantonada convex

- DF8 | Detall vitrina en cantonada convex

Detall vitrina en cantonada còncava

- DF9 | Detall vitrina en cantonada còncava

Detall sòcol

- DF13 | Detall sòcol

Detall encontre amb fals sostre

- DF17 | Detall encontre amb fals sostre

Detalls vidre i acer planta escala 1:10

- DV5 | Detall extrem mampara de vidre
- DV6 | Detall intermedi mampara de vidre

